

Dkt. Gary Yates, Kitabu cha 12, Kipindi cha 26, Hagai

© 2024 Gary Yates na Ted Hildebrandt

Huyu ni Dkt. Gary Yates katika mfululizo wake wa mihadhara kuhusu Kitabu cha Wafalme 12. Huu ni mhadhara wa 26 kuhusu kitabu cha Hagai.

Kipindi hiki kitaangazia huduma na ujumbe wa nabii Hagai tunapoendelea na manabii wa baada ya uhamisho ambao wanapatikana katika kitabu cha Wafalme 12.

Kabla hatujafanya hivyo, ningependa tu kama hitimisho la sehemu iliyopita kuhusu Habakuki, nizungumzie kwa ufupi baadhi ya matumizi na kanuni za kitheolojia ambazo nadhani tunaweza kuchukua kutoka katika kitabu hicho. Ni kitabu kinachotutaka tuwe na imani na tumaini katika Bwana. Pia ni kitabu kinachotuonyesha kwamba tunaweza kumletea Mungu maswali yetu, maombolezo yetu, na malalamiko yetu, na Mungu atatusaidia kukua katika hekima tunapofanya hivyo.

Kwa hivyo acha nipitie haraka mambo machache kati ya haya. Baadhi yake yanatukumbusha mambo ambayo tayari tumeyaona katika manabii. La kwanza ni kwamba Mungu ndiye mwenye enzi juu ya mataifa yote na watawala wa dunia, bila kujali wanaonekana kuwa na nguvu kiasi gani.

Hatimaye Mungu hutumia mataifa maovu wakati mwingine kutimiza makusudi yake, hata wakati hilo linahusisha vurugu na umwagaji damu. Mungu, naye, ataleta hukumu kwa mataifa yote yanayokiuka agano la Nuhu kwa kumwaga damu na kufanya vurugu. Mungu huwaadhibu waovu, lakini mara nyingi huchukua muda wake kufanya hivyo.

Hiyo ndiyo sehemu ya hili ambayo wakati mwingine hutusumbua. Njia za Mungu ziko nje ya uwezo wetu kuelewa au kuelewa. Isaya alisema kwamba njia zangu si njia zenu.

Imani, ambayo mara nyingi huwa ni mapambano wakati mwingine, inatuhusisha kumngojea Mungu afanye kile alichohidi na hatimaye kuleta suluhisho la hali katika maisha yetu kama alivyoahidi kufanya. Njia ambazo Mungu ametenda kwa niaba ya watu wake hapo awali zinatupa ujasiri wa kuamini kile ambacho Mungu ameahidi kufanya kwa ajili ya siku zijazo. Imani ya kweli katika Mungu ni kumwamini Mungu hata katikati ya janga la kibinafsi au la kitaifa, si kutumia imani tu kama hirizi ya bahati nzuri na kisha kuacha imani hiyo unapohisi kwamba Mungu amekukatisha tamaa.

Habakuki anasema, hata tukipoteza kila kitu, mazao yetu yote yatachukuliwa, tutapoteza mifugo yetu, uvamizi wa Babeli unakuja, tutamtumaini Mungu kwa njia hiyo. Na kisha wazo la mwisho na kitu kinachokua kutokana na hili, hatupaswi kamwe kuogopa kuja kwa Mungu na maswali ya kweli au hata mashaka yetu. Kupambana na mashaka na maswali hayo mara nyingi ndio jinsi tunavyokua katika imani.

Habakuki anasema, hata katikati ya haya, tunaweza kuabudu utukufu na ukuu wa Mungu tunapoelezea mambo hayo. Katika muktadha wetu wa kisasa, mara nyingi tunaona ibada kama wakati wa furaha tu wa sherehe. Ibada ni kuwa na furaha na furaha.

Lakini tatizo na hilo ni kwamba aina hizo za hisia haziakisi kila wakati uzoefu tunaopitia maishani. Na kwa hivyo, Agano la Kale linaonyesha wazo kwamba tunaendelea kumwabudu Mungu hata tunapoonyesha maswali na mashaka au tunapomimina mioyo yetu kwake kuhusu hali fulani mbaya inayoendelea maishani mwetu. Aina kuu ya lugha katika kitabu cha Zaburi ni maombolezo.

Kwa hivyo, ibada si tukio la furaha tu, chanya, na la furaha. Mara nyingi tunaweza kumjia Mungu tunapopambana na maswali na mashaka. Mungu hajibu maswali yetu moja kwa moja kila wakati kama alivyojibu Habakuki.

Kwa hakika hafanyi hivyo, kwa mfano, kwa Ayubu. Lakini kile Mungu anachofanya ni kwamba atatupa hekima na uelewa wa kina zaidi wa nafsi yake. Na hatupaswi kamwe kuogopa kuja kwa Mungu na mambo hayo.

Yakobo anasema, ikiwa yeyote kati yenu amepungukiwa na hekima, na aje kwa Mungu. Yeye atatupa. Tena, hatatupa jibu la moja kwa moja kila wakati, lakini atatupa ufahamu na hekima.

Kama sehemu ya mwisho ya hilo, nadhani tunahitaji kuwa waangalifu ili pia tuelewe kwamba kuomboleza na kuuliza maswali mara nyingi ni sehemu ya ibada ya kweli. Ni sehemu ya kukua katika imani. Lakini kuwa mwangalifu unapofanya hivi kwa kudhani shaka au kununua wazo la utamaduni wetu kwamba wasiwasi, mashaka, au maswali ya mara kwa mara na mashaka kuhusu Mungu na ahadi za neno lake, kuwa mwangalifu usinunue wazo kwamba mambo hayo ni ya kweli zaidi kiakili kuliko uaminifu wa kweli, imani, na ujasiri katika Mungu.

Wenye haki huishi kwa imani yao, si kwa mashaka yao. Mara nyingi shaka inaweza kuwa chombo ambacho Mungu hutumia katika maisha yetu, lakini Mungu hataki tuishi katika hali ya kudumu ya mashaka. Mungu hataki tuikaribie imani yetu tukiwa na mwelekeo wa kuwa na wasiwasi na mashaka.

Nadhani hilo ni moja ya matatizo katika utamaduni wetu. Mara nyingi mashaka ambayo watu huleta mezani ni ya juu juu kama majibu ya msingi. Nadhani tunahitaji kuwa waangalifu na mambo hayo mawili yaliyokithiri.

Chesterton alisema hivi, na ilikuwa muhimu sana kwa sababu alisema hivi kabla ya wakati wa utamaduni wetu, lakini nadhani inatuelezea hadi kwenye T. Tunachoteseka nacho leo ni unyenyekevu mahali pasipofaa. Unyenyekevu umehama kutoka kwenye kiungo cha tamaa na umetulia kwenye kiungo cha kusadiki ambapo hakikusudiwa kuwa. Mwanadamu alikusudiwa kuwa na shaka juu yake mwenyewe, lakini bila shaka juu ya ukweli, na hii imekuwa kinyume kabisa.

Alisema tuko njiani kutoa jamii ya watu wenye kiasi kikubwa cha kiakili kuamini katika jedwali za kuzidisha. Mara nyingi, mimi huona aina hiyo ya shaka ya juu juu, ujinga, na shaka, iwe ni katika fasihi maarufu ya Kikristo, kwenye blogu zilizopo leo, au hata wakati mwingine katika mahubiri kanisani ambapo mimi ni mwaminifu zaidi kiakili kwa sababu ninaishi na mashaka haya ya mara kwa mara na kwamba shaka hiyo imevuja katika njia yangu ya kufikia neno la Mungu. Katika kitabu cha Habakuki, wenye haki wataishi kwa uaminifu wao.

Kuna harakati dhahiri katika kitabu hiki ambapo Habakuki anahama kutoka kwa maswali yake na mashaka yake hadi kujiamini kabisa katika nguvu za Mungu na katika uaminifu wa Mungu katika kutimiza ahadi zake. Kuishi katika shaka ya kila mara, kuishi kwa mwelekeo wa kuwa na wasiwasi, hakutakuongoza mahali ambapo unasema, hata kama Mungu atachukua kila kitu nilicho nacho, nitamtumainia. Na kwa hivyo, hebu tuondoe wazo hili kutoka kwa kitabu cha Habakuki.

Ibada mara nyingi huhusisha kumuuliza Mungu maswali na kushughulikia mashaka yetu na kushindana na mambo hayo. Lakini lengo kuu ni imani na kuamini ahadi za Mungu kwa sababu tunajua kwamba Mungu ni mwaminifu kabisa kwa ahadi zake. Sasa, nadhani hilo halitoi tu hitimisho kwa Habakuki, bali pia hutoa utangulizi wa ujumbe wa manabii wa baada ya uhamisho unaopatikana katika kitabu cha 12.

Tutaanza katika kipindi hiki kwa kuangalia ujumbe wa Hagai na kisha katika vipindi vinavyofuata ujumbe wa Zekaria. Hagai na Zekaria ni muhimu kwa kipindi cha baada ya uhamisho kwa sababu wao ni manabii ambao katika mwaka wa 520 KK waliitwa na Mungu kuwatia moyo watu kurudi kwenye kazi ya kujenga upya hekalu na kumaliza na kukamilisha kazi hiyo. Hekalu ni muhimu ikiwa watu watapata uzoefu kamili wa uwepo wa Mungu na baraka za Mungu wanaporudi kwenye nchi.

Ninapenda ukweli kwamba Agano la Kale linahitimisha na kufunga, kimsingi, utafiti wa kihistoria wa Agano la Kale unamalizika na kipindi cha baada ya uhamisho kwa sababu unatukumbusha uaminifu wa agano la Mungu na ukweli kwamba Mungu hutimiza ahadi zake na kwamba Mungu amejitolea kabisa kwa watu wa Israeli licha ya hukumu mbaya ya uhamisho wa Babeli. Nadhani, kwa njia nyingi, uhamisho wa

Babeli ndio mgogoro wa mwisho na mkubwa zaidi wa kitheolojia katika Agano la Kale. Inaonekana kwa watu wa Israeli kwamba Mungu ametuacha.

Miungu ya Babeli ni mikubwa kuliko miungu yetu. Hii ina maana gani? Je, Mungu anaweza kuaminiwa? Je, huu ndio mwisho wa hadithi? Vipi kuhusu agano ambalo Mungu amefanya na watu wake? Je, atakuwa mwaminifu kwa mambo hayo? Je, kuna mustakabali kwa Israeli, au huu ndio mwisho wa hadithi? Kipindi cha baada ya uhamisho, Mungu anapowaongoza watu wake kurudi, Mungu anapowarudisha katika nchi, ni kitia moyo kwa wale watu waliokata tamaa ambao, kwa njia nyingi, walikuwa wameacha uaminifu wao na kuamini kwamba Mungu alikuwa amewaacha. Ilikuwa ukumbusho kwao kwamba Mungu amejitolea kabisa kwa watu wake.

Ni ukumbusho kwetu kuhusu neema ya Mungu kwamba baada ya hukumu hii mbaya, Mungu bado ataleta urejesho wa watu wake. Mwisho wa hadithi ya Agano la Kale unahitimishwa kwa njia ambayo Musa alikuwa ameambia ingetokea mwanzoni mwa hadithi katika Kumbukumbu la Torati sura ya 30, mistari ya 1 hadi 10. Mungu alipowaleta watu katika nchi, na hatimaye wakapitia laana za agano, na Mungu alipowachukua uhamishoni kama adhabu kwa hilo, walipomtumaini Mungu, na walipomgeukia Mungu na kumtafuta kwa moyo wao wote, Mungu angewarejesha na kuwarudisha katika nchi.

Hilo ndilo tunalomwona Mungu akifanya. Nabii Yeria alikuwa amesema kwamba baada ya miaka 70, uhamisho wa Babeli ungekamilika. Mungu angewarudisha watu wake na Mungu angewarejesha.

Mungu hutimiza ahadi zake za agano, Mungu ni mwaminifu, na Mungu amejitolea kabisa kwa uhusiano wa agano alioanzisha na watu wa Israeli. Katika kutekeleza wokovu wa urejesho na kurudi, Mungu atatumia mataifa yanayozunguka Israeli kukamilisha kazi yake ya urejesho kwa njia ile ile aliyotumia mataifa ya Babeli na Ashuru kutekeleza hukumu yake. Kwa hivyo, wazo katika kipindi cha baada ya uhamisho la Mungu kuwa ndiye anayedhibiti mataifa, wazo hilo linadumu.

Hivi ndivyo Mungu atakavyowarejesha watu wake hatimaye. Mungu atamtumia mfalme wa Uajemi Koreshi Mkuu katika kipindi cha baada ya uhamisho kuwa chombo chake ambacho kingeleta urejesho. Isaya 44 inazungumzia Koreshi kuwa mchungaji wa Mungu.

Isaya sura ya 45 inazungumzia kuwa mpakwa mafuta wa Mungu, Masihi wake. Uhusiano kati ya Koreshi na Bwana si uhusiano wa kibinafsi ambapo Koreshi ni mwabudu Mungu au mtu aliyejitolea kwa Yahweh, lakini ni sawa na uhusiano ambao Mungu alikuwa nao na mfalme wa Ashuru na mfalme wa Babeli. Mungu anamtumia mfalme huyu kutimiza makusudi yake.

Koreshi na Waajemi hatimaye watawashinda Wababeli. Waajemi watawachukua nafasi ya Wababeli kwa njia ile ile ambayo Wababeli waliwachukua nafasi ya Waashuri. Koreshi atakapochukua umiliki wa Babeli, atatoa amri.

Amri hii inaruhusu watu wa kigeni na walioshindwa ambao ni sehemu ya himaya ya Uajemi, tunaona kipengele kikubwa cha uvumilivu katika haya yote. Koreshi anatoa amri inayowaruhusu Wayahudi na watu wengine kurudi katika nchi yao, kujenga upya mahekalu yao, na kumwabudu Bwana. Hilo linakuwa muhimu sana kwa historia ya Agano la Kale.

Nabii Isaya alikuwa ametabiri hili. Amri ya Koreshi imeorodheshwa katika Ezra sura ya 1 na katika 2 Mambo ya Nyakati sura ya 36. Inatoa hitimisho la kitabu cha Mambo ya Nyakati, ambacho ni hitimisho la orodha ya Agano la Kale kwa ujumla katika maandiko ya Kiebrania.

Mungu anamtumia Koreshi na Waajemi kuwa chombo chake cha wokovu. Koreshi anawaruhusu Wayahudi kurudi katika nchi yao, na kurudi huko kutafanyika katika hatua tatu. Koreshi alitoa amri inayohusiana na Wayahudi katika 538 na 537.

Kurudi kwa kwanza kunatokea mara tu baada ya hapo. Viongozi wawili muhimu na muhimu ambao ni sehemu ya kurudi huko kwa kwanza ni Zerubabeli, gavana aliyeteuliwa na Uajemi wa Babeli, na Yoshua, ambaye atahudumu kama kuhani mkuu wa jumuiya ya baada ya uhamisho. Mafanikio muhimu katika kurudi huko kwa kwanza yatakuwa ni ujenzi upya wa hekalu.

Kurudi kwa pili kutatokea karibu karne moja baadaye mnamo 458 KK. Kiongozi wa kurudi huko atakuwa Ezra. Ezra kama mwandishi na kama mwalimu wa sheria atazingatia zaidi mageuzi ya kidini na kiroho ya watu na kuwaita warudi kwenye sheria ya Mungu.

Awamu ya tatu na hatua ya tatu ya kurudi itafanyika mwaka wa 445 chini ya Nehemia, ambaye anakuwa gavana wa Yerusalemu na gavana wa Yuda na kuongoza ujenzi wa kuta za Yerusalemu ili iweze kuwa mji unaoweza kutumika. Huduma ya Hagai na Zekaria inahusiana na kurudi huko kwa kwanza. Katika mwaka wa 520 KK, Mungu anamwita Hagai na kisha muda mfupi baadaye anamwita Sedekia.

Kazi yao ni kuwatia moyo watu, kuwahimiza watu warudi kwenye kazi ya kujenga upya hekalu la Bwana ambalo walikuwa wamelianzisha mwanzoni mwaka wa 536 KK lakini walikuwa wameacha kwa miaka 15 au 16 iliyopita. Waliporudi kwenye nchi hiyo, mwanzoni waliweka misingi. Walitaka kuanza mara moja kujenga upya hekalu, lakini ukosefu wa rasilimali, ukosefu wa fedha, shinikizo la kujenga nyumba zao wenyewe na kuanzisha jumuiya inayoweza kustahimili, na hasa upinzani kutoka kwa maadui ndani ya nchi ambao walikuwa kinyume na watu wa Yuda, kujenga upya

hekalu na kuwa watu wanaoweza kustahimili tena, hilo hatimaye liliwasababisha kuacha kazi hii.

Kwa hivyo, walirudi katika nchi, walianza kazi kwa nguvu, kwa shauku, lakini ikaanguka kando, na wakaanza kuzingatia zaidi nyumba zao wenyewe, vipaumbele vyao wenyewe, maadili yao wenyewe. Kwa hivyo, manabii Hagai na Zekaria wana utume maalum kutoka kwa Mungu. Wanaitwa na Mungu kama timu ya kuwahudumia watu na kuwatia moyo, kuwakemea kwa vipaumbele vyao vibaya na maadili yao mabaya, na kuwaita watu kujenga upya hekalu.

Kitabu cha Ezra kinazungumzia huduma ya Hagai na Zekaria na kuifupisha kwa njia hii, katika sura ya 5, mstari wa 1 na wa 2. Basi manabii Hagai na Zekaria, mwana wa Ido, waliwatabiria Wayahudi waliokuwa Yuda na Yerusalemu kwa jina la Bwana, Mungu wa Israeli, aliye juu yao. Na baada ya kutabiri, baada ya kuwaita watu wajenge upya, ndipo Zerubabeli, mwana wa Shealtieli, na Yeshua, mwana wa Yosadaki, wakasimama, wakaanza kuijenga upya nyumba ya Mungu iliyoko Yerusalemu. Na manabii wa Mungu walikuwa pamoja nao, wakiwasaidia.

Kwa hivyo, wanawahimiza warudi kuijenga upya. Na kisha, wanapoendelea kufanya hivyo, wanawatia moyo kwa kipindi cha miaka mitano, na hatimaye hekalu linakamilika mwaka wa 515 KK. Wanawatia moyo wakati huu ambapo Bwana yuko pamoja nao, Bwana atawabariki, na hatimaye Bwana atairejesha jumuiya yao.

Ezra sura ya 6, mstari wa 14 pia inasema hivi, wazee wa Wayahudi wakajenga na kufanikiwa kwa unabii wa Hagai nabii na Zekaria, mwana wa Edu. Wakamaliza ujenzi wao kwa amri ya Mungu wa Israeli na kwa amri ya Koreshi na Dario na Artashasta, mfalme wa Uajemi. Na nyumba hii ikakamilika siku ya tatu ya mwezi wa Adari, katika mwaka wa sita wa kutawala kwake mfalme Dario.

Na kwa hivyo, moja ya mambo ambayo ninathamini kuhusu huduma yao tunaposoma na jinsi walivyowahudumia na kuwatia moyo watu ni kwamba hawakuwaita tu kujenga hekalu, bali walikuwepo pamoja nao katika mchakato mzima. Na katika kitabu cha Hagai, kile tulicho nacho hapo ni mfululizo wa jumbe tano. Agosti 520, anawahimiza watu kujenga.

Na kisha, ndani ya wiki tatu, jambo ambalo ni la kushangaza sana ukizingatia rasilimali zilizopaswa kukusanywa, urasimu wa haya yote, ndani ya takriban wiki tatu, watu walitii, waliitikia ujumbe wa nabii, na wakaanza kujenga upya hekalu. Sasa, sehemu ya kile tunachopaswa kuuliza hapa, na nadhani hii ni muhimu kwa kuelewa matumizi ya kitabu hiki kwetu katika mtazamo wa Agano Jipya, kwa nini hekalu lilikuwa muhimu sana? Hiki si kitabu tu tunachotoa tunapotaka kuwatia moyo watu katika kanisa letu kujenga kituo cha ibada cha dola milioni 18 au kitu kama hicho. Hiki si kujenga tu muundo wa ibada.

Hekalu ni zaidi ya mahali pa kukusanyika tu. Hekalu lilikuwa zaidi ya mahali pa ibada tu, kama vile lilivyo muhimu. Katika Agano la Kale, hekalu ni mahali ambapo Mungu alikuwa amechagua kukaa miongoni mwa watu wake.

Kwa njia ya pekee, utukufu wa Mungu na uwepo wa Mungu hujaza uumbaji wote. Lakini kwa njia ya pekee, maalum, uwepo wa Mungu uliwasilishwa kwa watu wa Israeli hekaluni. Uwepo wa Mungu ulikuwepo ili waweze kumwabudu, kumfurahia, kupata baraka za uwepo wake, na kutoa na kuwasilisha maombi yao kwake.

Agano la Kale linatoa picha ya Mungu kwamba yeye ni mkuu kuliko wengine. Isaya 66, mbingu na dunia haziwezi kumtosha Mungu. Yeye ni mkuu zaidi kuliko hapo.

Lakini pia kuna Mungu ambaye yuko karibu, naye yuko karibu na yupo pamoja na watu wake. Na katika Agano la Kale, uwepo halisi wa Mungu hukaa kwanza kabisa kwenye hema la kukutania na kisha baadaye hekaluni. Katika mahali patakatifu sana ambapo kuhani mkuu wa Israeli pekee ndiye aliyeruhusiwa kwenda mara moja kwa mwaka, utukufu wa Mungu ulikuwa pale kama ukumbusho wa uwepo wa Mungu.

Kwa hivyo, baraka kubwa zaidi ya agano ambayo Bwana aliwapa watu wa Israeli haikuwa nchi ya ahadi. Haikuwa baraka za kilimo za nchi ya ahadi. Haikuwa wafalme wao.

Haikuwa ushindi wa kijeshi walioupata dhidi ya maadui zao. Baraka kubwa zaidi ndani ya uhusiano wa agano na Mungu na jambo kubwa zaidi tunalofurahia katika uhusiano wetu na Mungu leo ni uwepo wa Mungu mwenyewe. Katika Zaburi ya 42, naamini labda wakati ambapo Daudi amefukuzwa kutoka mbele za Mungu na hawezi kuwa hekaluni, anasema, huku kulungu akitamani maji, roho yangu inatamani na kiu ya uwepo wa Mungu.

Zaburi ya 84 inazungumzia hamu ya mahujaji wanapokwenda Yerusalemu kwa ajili ya sikukuu na sherehe tatu kila mwaka, ambapo watu wa Mungu kwa ujumla wanapata fursa ya kuwa mbele za Mungu. Mwabudu anasema hapo; Laiti ningekuwa kama mmoja wa ndege wadogo wanaojenga viota vyao chini ya paa la hekalu ili niweze kuwa mbele za Mungu kila wakati. Hakuna baraka kubwa zaidi kama watu wa Mungu tunayoweza kufurahia kuliko hiyo.

Na anasema, ni bora siku moja katika nyua zenu, ni bora dakika moja fupi mbele za Mungu kuliko maelfu mahali pengine. Tamaa ya waabudu wa Zaburi, nadhani, imeelezwa zaidi ya mara moja katika Zaburi, ni kwamba watamani kumwona Mfalme katika uzuri wake na kufurahia na kupata uzoefu wa uzuri wa Mungu, uwepo wa Mungu, majibu ya maombi yake. Hakuna kitu kikubwa zaidi kuliko kile ambacho Mungu alikuwa amewapa Israeli.

Na kwa hivyo, kinachotokea katika jamii ya baada ya uhamisho, wamerudi katika nchi ya ahadi, lakini hawapati uzoefu kamili wa yote ambayo Mungu alikuwa amebuni na ambayo Mungu alikuwa amekusudia kwa ajili ya uhusiano nao kwa sababu uwepo wa Mungu ambao Israeli walifurahia na kuupitia hekaluni haungeweza kufurahiwa mradi jengo hilo lilikuwa magofu. Na kwa hivyo, Hagai atakabiliana na watu kuhusu vipaumbele vyao visivyofaa. Hekalu, jengo, na muundo sio jambo la msingi.

Uhusiano wao na Mungu ndio unaokosekana kweli. Msiba wa hili na dhambi ya walichofanya ni ukweli kwamba wanaonyesha vipaumbele vinavyoonekana kusema kuna mambo ambayo ni muhimu zaidi kwetu kuliko uwepo wa Mungu. Katika kitabu cha 1 na 2 Mambo ya Nyakati, ambacho kiliandikwa wakati wa kipindi cha baada ya uhamisho ili kutupa historia ya Israeli kutoka kwa mtazamo wa jumuiya ya baada ya uhamisho, kuzungumzia hitaji la kufanywa upya na kurejeshwa na watu kukiri dhambi zao na kumrudia Mungu na tumaini ambalo Mungu alikuwa nalo kwao katika siku zijazo.

Kuangalia historia ya Israeli kupitia lenzi hiyo kunalenga hasa kazi ambayo Daudi na Sulemani walifanya katika kujenga upya hekalu. Na katika kifungu kimoja katika 2 Mambo ya Nyakati kinasema, macho yangu na moyo wangu utaelekea mahali hapa sikuzote. Na kwa hivyo hadi watu walipojenga upya hekalu na hadi hili lilipokuwa sehemu ya jumuiya yao na sehemu ya ibada yao, tena, hawakuwa wakifurahia kikamilifu baraka zote za agano ambalo Mungu alikuwa amefanya na watu wake.

Kwa kweli, walikuwa wakikosa sehemu muhimu zaidi. Kwa hivyo ndiyo maana kuzingatia hekalu ni muhimu sana hapa. Kwa hivyo, huu sio ujumbe tu, tena, tunaoutumia kwa ajili ya kuchangisha fedha tunapojenga jengo la kanisa.

Hii ni ukumbusho wa ukuu wa uwepo wa Mungu miongoni mwa watu wake na jinsi hilo lilivyopaswa kuwa katika jumuiya ya baada ya uhamisho, kipaumbele chao, na thamani yao. Na itakuwa kipaumbele chetu cha mwisho na thamani pia. Sasa tutaangalia jumbe tano zinazopatikana katika kitabu cha Hagai, lakini kuna vipengele kadhaa vinavyounganisha vya kitabu hiki ambavyo nataka tuvifikirie kwanza.

Kwanza kabisa, Bwana anajitambulisha katika sura ya 1, mstari wa 2. Ujumbe wa kwanza utakaotolewa mnamo Septemba ya 520 KK, kwani watu bado wameacha kazi yao ya kujenga upya hekalu. Hili limekuwa halijatulia kwa takriban miaka 15. Bwana anasema, hivi ndivyo Bwana wa majeshi, Bwana wa majeshi, Yahweh wa majeshi.

Na jina hilo na cheo hicho na sifa hiyo ya Mungu itaonekana kote katika kitabu. Na nadhani ni muhimu kwa ujumbe unaopatikana hapa. Ni ukumbusho kwa watu, hata katikati ya kipindi hiki cha baada ya uhamisho, kwamba Mungu bado ni mfalme.

Mungu bado yuko kwenye kiti chake cha enzi. Mungu bado ndiye mkuu. Mungu bado anaongoza jeshi lake la mbinguni.

Na hata kama watu katika jimbo la Yuda bado wako chini ya udhibiti wa Uajemi na mamlaka ya Uajemi, Mungu ndiye mfalme, hata kama Israeli hivi sasa haina mfalme wao wenyewe. Kwa njia nyingi, Israeli iliporudi katika nchi hiyo wakati wa kipindi cha baada ya uhamisho, ilikuwa wakati wa kukatisha tamaa. Tutaona hilo tukiwaangalia Hagai, Zekaria, Yoeli, na Malaki.

Watu walikuwa wamerudi katika nchi. Kwa njia nyingi, hawakuwa wamemrudia Mungu kikamilifu. Huu haukuwa urejesho kamili na wa mwisho ambao Mungu alikuwa amewaahidi watu.

Kwa kweli, ujumbe utakaotoka kwa manabii hawa, na nadhani ni sehemu muhimu sana ya ujumbe huu, ni kwamba kutakuwa na kurudi zaidi ya kurudi walikopitia katika 538. Hata hivyo, katikati ya hayo yote, Mungu bado yuko kwenye kiti chake cha enzi. Yeye bado ni Bwana wa majeshi.

Pia kutakuwa na usemi utakaotumika mara nne tofauti katika kitabu mwanzoni ili kuwafanya wafikirie kwa nini hawajajenga hekalu. Na usemi uliopo ni, fikiria kwa makini au fikiria njia zako. Na hilo litaonekana katika sura ya 1, mistari ya 5 na 7. Fikiria kwa makini na fikiria njia zako.

Tazama janga na ukosefu wa baraka uliokuja maishani mwako kwa sababu hujatimiza wajibu wako wa kujenga hekalu na limelala kwa miaka 15. Fikiria njia zako. Na kisha katika sura ya 2 mistari ya 15 na 18, usemi huo huo unatumika kama kitia moyo kwa watu hawa.

Wameanza kujenga upya hekalu. Wako katikati ya mchakato huu. Zingatia njia zako.

Na kile Mungu anachosema, nataka utambue kuanzia sasa, nitakubariki. Nitakufanikisha. Itakuwa tofauti kabisa na kile ulichopitia hapo awali.

Usemi mwingine, na nadhani huu ni muhimu, ni sura ya 1, mstari wa 13, na sura ya 2, mstari wa 4. Watu wanapoanza kujenga upya hekalu, Bwana anawaambia, Mimi nipo pamoja nanyi. Na kumbuka, baraka kuu ya agano ilikuwa uwepo wa Mungu. Jambo ambalo lingefanya jumuiya hii kuwa imara na yenye nguvu tena ni ukweli kwamba Mungu alikuwa pamoja nao.

Na hatimaye, usemi mwingine unaotumika mara mbili katika kitabu, katika sura ya 2 mstari wa 6, sura ya 2 mstari wa 21, Bwana anasema, Nitatikisa mbingu na dunia tena. Na Bwana atafanya mambo yenye nguvu na uweza ambayo hatimaye yataleta urejesho kamili wa watu wake. Hawapati hilo kwa sasa.

Hakuna mfalme wa ukoo wa Daudi kwenye kiti cha enzi, lakini hatimaye Bwana atatikisa mbingu na dunia, naye atawarejesha watu kikamilifu na kikamilifu. Kwa hivyo mawazo haya yanaunganisha jumbe hizi tano. Mungu ndiye Bwana wa majeshi.

Wazo ni kwamba Israeli inahitaji kufikiria kwa makini njia zao. Ahadi kwamba Mungu yuko pamoja nao na ahadi kwamba Mungu atatikisa tena mbingu na dunia. Kwa hivyo sasa, kwa kuzingatia hilo, hebu tuangalie jumbe tano.

Ujumbe wa kwanza katika sura ya 1 mstari wa 1 hadi 12 ni wito kwa watu kutambua kwamba wanahitaji kurudi kujenga upya nyumba ya Mungu. Tena, kazi ilisimama na haijaanza tena kwa miaka 15. Na hivyo, nabii aliwauliza swali la wazi.

Tunacho hapa, aina ya unabii inayotumika, ni kwamba huu ni wito wa kinabii wa toba wenye motisha hasi hasa kwa kile kilichotokea kwa kuzingatia ukweli kwamba hawajafanya kile ambacho Mungu amewataka. Kwa hivyo, mnamo Agosti ya 520, nabii anasema, je, ni wakati wa ninyi wenyewe kukaa katika nyumba zenu zilizopambwa kwa mbao huku nyumba ya Bwana ikiwa magofu? Basi sasa, Bwana wa majeshi asema hivi, tafakarini njia zenu. Fikiria yaliyotokea hapa.

Mna mengi sana. Mmevuna kidogo. Mnakula, lakini hamshibi kamwe.

Mnakunywa lakini hamshibi kamwe. Mnajivika nguo lakini hakuna anayepata joto. Na anayepata mshahara hufanya hivyo ili kuuweka kwenye mfuko wenye matundu.

Bwana amewanyima baraka za kifedha. Laana za agano badala ya baraka za agano zimeanza kutumika. Na kumbuka, Mambo ya Walawi 26 na Kumbukumbu la Torati 28 zilisema kwamba usipomtii Mungu, Mungu ataondoa baraka za nchi.

Mungu ataondoa mazao yake. Mungu ataondoa baraka zako. Kwa hivyo fikiria kwa makini njia zako.

Kuna baadhi ya vipaumbele vilivyowekwa vibaya hapa kwa sababu mnaishi katika nyumba zenu zilizopambwa kwa paneli, na nyumba ya Mungu imekaa bila kukamilika na haijafungwa. Nataka kuuliza swali la ufafanuzi hapa. Nini maana ya usemi huu, nyumba zilizopambwa kwa paneli? Kwa jinsi hii inavyotafsiriwa katika ESV, nadhani hii labda ndiyo tafsiri sahihi.

Neno lililo na paneli hapa ni neno la Kiebrania sephonim. Na linazungumzia nyumba yenye paneli ndani yake. Na tatizo, hata hivyo, ni kwamba hili kwa kawaida ni neno linalotumika kuzungumzia jumba la kifalme au malazi ya kifahari au hata hekalu katika 1 Wafalme sura ya sita.

Kwa hivyo, je, watu wenyewe wanaishi katika aina ya nyumba hizi za kifahari zenye paneli? Hilo linaonekana kuwa tatizo kwa sababu jamii ya baada ya uhamisho, kwa

sehemu kubwa, ilikuwa maskini sana. Walikuwa na rasilimali chache sana. Kwa hivyo, je, wamejenga nyumba zenye paneli? Kwa mfano, kama ile ambayo Yehoyakimu anairekebisha na kuijenga upya katika Yeremia 22.

Tafsiri nyingine inayowezekana ya neno hili sephonim ni kwamba linaweza kuwa linamaanisha tu nyumba zenye dari juu yake. Kwa hivyo, kwa maneno mengine, una nyumba iliyokamilika. Una nyumba ambayo unaweza kuishi ndani yake, na una ulinzi kutokana na hali ya hewa.

Nyumba ya Mungu bado iko magofu. Inaonekana kama kulingana na matumizi kwingineko, yenye paneli labda ni tafsiri sahihi hapa au usomaji na tafsiri sahihi ya neno hili. Kinachoonekana hapa, badala ya nyumba na makao ya watu wote, kinaweza kuwa neno ambalo linaelekezwa moja kwa moja kwa gavana na kwa viongozi.

Mna aina ya nyumba za kifahari zinazofaa nafasi yenu. Lakini swali ni, kwa nini mmezingatia sana hili badala ya kuzingatia mnachopaswa kutoa kwa nyumba ya Mungu? Na kwa hivyo, kutokana na hili, laana za agano zimetumika tena, kwa sababu hawajamheshimu Bwana. Hawajaifanya kuwa kipaumbele kukamilisha nyumba ya Mungu.

Kwa namna fulani, kwa sababu hiyo, wanaishi katika kutotii. Mungu hulipiza kisasi ukosefu wao wa utii. Tena, manabii mara nyingi huangazia wazo kwamba adhabu inafaa kwa uhalifu.

Jibu la Mungu ni jibu sahihi la kurudiana kwa watu na yale waliyoyafanya. Na kwa hivyo kinachosemwa katika sura ya nne na tisa ni kwamba nyumba ya Mungu imeharibika, Karev. Kwa hivyo, katika mstari wa 11, kwa sababu nyumba ya Mungu iko Karev, imeharibika, nimeita ukame, Karev, uletwe dhidi ya nchi ya Yuda.

Na hili limetokea katika ardhi na vilima, katika nafaka, divai mpya, mafuta, wakati ardhi itakapozaa, juu ya mwanadamu na mnyama na juu ya kazi zao zote. Na kwa hivyo, kwa kweli, tumesonga mbele hadi kwenye jamii ya baada ya uhamisho. Lakini baadhi ya masuala yale yale ambayo tumezungumzia katika mgogoro wa Ashuru na mgogoro wa Babeli, kuna mkazo kila mara katika kitabu cha 12 kuhusu kunyimwa mzabibu, divai, na nafaka, na masuala hayo hayo yapo.

Wamerudi katika nchi, lakini hiyo sio suluhisho la mwisho. Hawatarejeshwa kikamilifu. Hawatapata baraka za agano hadi watakapomtii Mungu.

Na hakutakuwa na kurudi kamili au uzoefu kamili wa urejesho hadi watakapomrudia Bwana kikamilifu. Na tunajua kwamba, hatimaye, bado tunasubiri utimilifu wa mwisho wa haya. Kwa hivyo huo ndio ujumbe wa ufunguzi wa Hagai, sura ya kwanza, mstari wa kwanza hadi wa 12.

Ni wakati wa kujenga upya nyumba ya Mungu. Sasa, watu wanaitikiaje? Tuna ujumbe wa pili unaoakisi hilo katika mistari ya 12 hadi 15. Na hivi ndivyo inavyosema, "...kisha Zerubabeli, mwana wa Sheatieli, na Yoshua, mwana wa Yosadaki, kuhani mkuu, pamoja na mabaki yote ya watu, wakasema, wakitii sauti ya Bwana, Mungu wao, wakaanza mchakato wa kujenga upya." Na kwa hivyo ndani ya wiki tatu, wanakusanya rasilimali, wanapanga mpango, na wanaanza kujenga upya nyumba ya Mungu.

Kwa hivyo, ni nini kipengele cha mshangao hapa? Naam, ikiwa umekuwa ukizingatia Kitabu cha 12, kipengele cha mshangao hapa ni kwamba hatuna mifano mingi sana ya utii, toba, na mwitikio. Wazo la wito wa kutubu na kumrudia Bwana ni mojawapo ya mada zinazounganisha katika 12, lakini kuanzia kitabu cha Hosea na kuendelea, tuna mifano michache sana ya hili. Tutaona mfano wa toba na kumrudia Bwana katika Yoeli sura ya pili.

Huo ni mfano mmoja. Tunaona mfano wa toba na kurudi na aina ya mfano wa kushangaza katika Waninawi katika kitabu cha Yona. Lakini sasa tuna mfano mwingine mkubwa wa hili, mahubiri ya Hagai na Zekaria; watu wanaitikia hili, na kutokana na hili, Mungu anaahidi kuwabariki watu.

Na Bwana anasema, Nitakuwa pamoja nawe, na nitakusaidia, na nitakuwa nawe katika mchakato huu wote. Kwa hivyo, kuna ujumbe wa pili: watu wanapoahidi kumtii Mungu, wanaahidi kumtii Mungu, na Mungu anajibu kwa kuahidi kuwa pamoja nao. Katika sehemu ya kwanza ya sura ya kwanza, wameruhusu nyumba ya Mungu kubaki magofu.

Mungu ameleta mahakama dhidi yao. Sasa Mungu, wanaahidi kutii, nitakuwa pamoja nawe. Jambo la mwisho ninalotaka kueleza katika ujumbe huu wa pili ni kwamba nadhani tunaona mfano mzuri katika Maandiko wa jinsi toba ya kibinadamu na mipango ya Mungu isivyozidiana, lakini vinakamilishana na vinafanya kazi pamoja.

Na kwa hivyo tunapojaribu kuelewa jinsi ukuu wa kimungu na mwitikio wa mwanadamu na uhuru wa mwanadamu na jinsi mambo hayo yanavyofanya kazi pamoja, nadhani wazo la kibiblia ni kwamba kuna upatano kati ya mambo haya mawili. Inasema katika mstari wa 12 kwamba watu walitii sauti ya Bwana, lakini pia itasema katika mstari wa 14 kwamba Bwana aliamsha roho ya Zerubabeli na roho ya viongozi na watu kumtii Mungu. Na kwa hivyo, kuna uhusiano huu wa pande zote mbili.

Mungu huanzisha, na watu huitikia. Watu wanapoitikia kwa njia sahihi, Mungu huwabariki. Watu wasipoitikia, Mungu huchelewa, na Mungu hufanya kazi kwa njia nyingine ili kutimiza ahadi zake.

Lakini kuna kitendo hiki cha kusawazisha tu, nadhani, kwamba wakati mwingine tunaacha mifumo yetu ya kitheolojia au kwamba tunapuuza katika mifumo yetu ya kitheolojia kati ya mpango wa kimungu na mwitikio wa kibinadamu. Katika mwitikio wa tatu au katika ujumbe wa tatu tunaouona kutoka kwa nabii Hagai, kuna ahadi kuhusu utukufu wa hekalu, hekalu la pili linalojengwa upya. Mojawapo ya mambo yaliyotokea hekalu lilipokuwa likijengwa upya, walipoweka msingi tena mwaka wa 536, baadhi ya wazee waliokuwapo na walikuwa wazee wa kutosha kukumbuka utajiri na ukuu na uzuri na fahari ya hekalu la Sulemani, walianza kulia.

Kwa hivyo, kulikuwa na furaha kwamba msingi ulikuwa unawekwa. Kulikuwa na kilio kwa sababu hekalu lililokuwa linajengwa upya halikuwa la kuvutia sana. Halikuwa na fahari, utajiri, na utajiri wa hekalu la Sulemani.

Na kwa hivyo, kuna aina ya wazo hilo tena wanapoanza kazi. Nabii atasema, Iweni hodari, enyi watu wote, asema nchi. Fanyeni kazi kwa maana mimi nipo pamoja nanyi kwa kadiri ya agano nililofanya nanyi mlipotoka Misri.

Na katika mstari wa 3, ni nani aliyebaki miongoni mwenu aliyeiona nyumba hii katika utukufu wake wa awali? Sawa, ndio, tuliiona. Baadhi ya wazee wanakumbuka hili. Na kwa kulinganisha, nyumba hii inaonekana kuwa nyumba ndogo sana.

Na hivyo, ili kuwatia moyo watu, ahadi ya Bwana ambayo wamepewa katika sura ya 2, anasema, mstari wa 8, fedha ni yangu, na dhahabu ni yangu, asema Bwana. Na utukufu wa mwisho wa nyumba hii utakuwa mkuu kuliko utukufu wa kwanza, asema Bwana wa majeshi. Na katika mahali hapa, nitawapa amani, asema Bwana wa majeshi.

Kwa hivyo, swali linaibuka hapa, na nadhani ni swali halali. Ahadi hii ilitimizwaje? Ikiwa tunazungumzia kuhusu jengo halisi na kile kilichojengwa katika hekalu la pili, utukufu wa jengo hilo ulikuwa mdogo sana kuliko hekalu la Sulemani, ambalo lilikuwa hapo awali. Je, tunazungumzia hapa, na je, nabii anaahidi kitu kuhusu utukufu wa hekalu uliotokea kutokana na ukarabati mkubwa, ujenzi upya, na nyongeza za hekalu zilizofanywa na Herode wakati wa Agano Jipya? Sidhani kama hilo ndilo lengo.

Utukufu wa jengo hilo ulikuwa wa ajabu wakati wa Herode, lakini usafi wa jengo hilo na kile kilichosemwa kuhusu urejesho wa Mungu na uhusiano na watu wake kwa kweli hauna uhusiano wowote na urejesho wa Herode. Baadhi ya watu wamebishana kwamba tunachokiona hapa ni kwamba utukufu wa hekalu hili utakuwa mkubwa zaidi kwa sababu Masihi, Yesu, atajiwasilisha kwenye hekalu la pili kabla ya wakati ambapo liliharibiwa mwaka wa 70 BK. Na hilo linaweza kuwa sehemu ya ahadi hii pia.

Watu wengine wameangalia hili na kusema huu ni mfano tu wa unabii ulioshindwa. Kwamba, unajua, Hagai anajaribu kuwatia moyo watu. Anataka wajitoe na kujitolea kwa mradi huu.

Alivutiwa tu. Na kauli hii inapaswa kutazamwa kwa namna fulani kwa njia ya kimawazo. Lakini nadhani uelewa bora wa hili, kwa kuzingatia maandiko mengine na kwa kuzingatia baadhi ya maandishi mengine ya kinabii tuliyo nayo katika Agano la Kale, ni kwamba hii inarejelea utukufu wa ufalme wa kieskatolojia ambao utajengwa upya na kurejeshwa wakati wa ufalme ujao wa kieskatolojia.

Sote tunajua hekalu la pili liliharibiwa mwaka wa 70 BK. Kwa hivyo jengo hilo na utukufu wa hekalu la pili ungewezaje kuhusishwa na utukufu wa hekalu la mwisho wa dunia? Tazama kile nabii anasema katika sura ya 2, mstari wa 3. Ni nani aliyebaki kati yenu aliyeiona nyumba hii katika utukufu wake wa kwanza? Kuna uhusiano katika unabii wa Hagai hapa kati ya nyumba ya kwanza ya Sulemani na hekalu la pili lililojengwa upya licha ya kuharibiwa kwa ile ya kwanza. Na kwa hivyo, nadhani tunaweza kuwa na hapa, utukufu wa nyumba hii utazidi ule wa ile ya kwanza.

Tunaweza kuwa na uhusiano na hekalu la siku zijazo la kiama, ingawa hekalu la pili liliharibiwa mwaka wa 70 BK pia. Na kwa hivyo, kuna ahadi hapa ya utukufu mkubwa zaidi ambao kwa kuzingatia maandiko mengine ya kinabii, na ninafikiria haswa sura ya Ezeieli sura ya 40 hadi 48, kwamba kutakuwa na hekalu la kiama ambapo utukufu wa Bwana na utukufu wa hekalu utafurahiwa na kufikiwa kwa njia kubwa zaidi. Ninaamini kwa kuzingatia, tena, vifungu kama Ezeieli 40 hadi 48 na Isaya 56 vinavyozungumzia hekalu kuwa nyumba ya sala na sehemu ya kile Mungu atafanya katika urejesho wa Israeli ujao.

Kuna ahadi ya kiimani katika manabii wa hekalu la wakati ujao na kwamba hekalu hili litakuwepo katika ufalme wa kiimani. Richard Hess, katika makala aliyoundika, *The Future Written in the Past*, anatupa sababu kadhaa kwa nini tunapaswa kuona hili kama kuzungumzia hekalu halisi na muundo halisi. Manabii katika Mashariki ya Karibu ya kale walipozungumzia matukio, matarajio ya kawaida, iwe ni katika Israeli au Ashuru au popote pale yalikuwa kwamba matukio hayo yangetimizwa kiimani.

Nabii wa Ashuru alipozungumzia kuhusu mfalme akitoka na kushinda maadui zake, walitarajia kwamba hilo lilikuwa kweli. Na kwa hivyo, hii ni njia ya kawaida ya kusoma unabii wa kale wa Mashariki ya Karibu. Tunaposoma vipimo maalum na maelezo yanayopatikana katika maelezo ya hekalu jipya katika Ezeieli 40 hadi 43, maelezo hayo yanatupatia wazo kwamba tunazungumzia kuhusu muundo halisi.

Matarajio ya Wayahudi na makundi mbalimbali ya Kiyahudi, iwe ni Qumran au Wasamaria au Wayahudi wa kawaida, yaliamini kwamba kulikuwa na hekalu la kiimani na kwamba hilo lilikuwa sehemu ya mpango wa Mungu kwa ajili ya

mustakabali wa Israeli. Yesu mwenyewe atazungumzia kuhusu urejesho wa Israeli. Atazungumzia kuhusu urejesho wa Yerusalemu.

Yerusalemu itakanyagwa chini hadi wakati wa Mataifa utakapokamilika. Na hatimaye Yerusalemu itarejeshwa. Anapozungumzia kuhusu hekalu na kusafisha hekalu katika Marko sura ya 11, ananukuu Isaya 56, nyumba hii ilikusudiwa na Mungu kuwa nyumba ya sala.

Anaona ahadi hiyo ya Isaya kuwa sehemu ya mustakabali wa siku zijazo kwa Israeli. Kwa hivyo, najua kuna kutokubaliana na majadiliano mengi kuhusu hili, na wengine wangeona kwamba hakuna utimilifu halisi wa hili. Lakini nadhani usomaji wa kawaida zaidi wa manabii, tunapouunganisha na maandishi mengine ya kinabii, huu ni sehemu ya maono ya kinabii ya wakati ujao.

Kutakuwa na hekalu la kiimani. Na sioni vya kutosha katika Agano Jipya kuweka kando hilo au kufikiria kwamba kutakuwa na kitu kisichotimizwa halisi. Kwa upande mwingine, na ninataka kufanya amani labda na watu ambao hawakubaliani na hili, kwamba ninaelewa kwamba kwa upande wa ahadi za kiimani ambazo manabii wanatoa, msisitizo mkuu sio hekalu.

Nadhani wakati mwingine eskatolojia ya vipindi na jinsi inavyoingizwa katika maelezo haya yote, wakati mwingine huweka mkazo hapo. Msisitizo mkuu sio kwenye muundo. Msisitizo mkuu ni juu ya kufurahia kwa watu uwepo wa Mungu.

Katika Agano Jipya, pia kutakuwa na msisitizo kwamba kile kilichotarajiwa hekaluni, watu walipofurahia uwepo wa Mungu katika Agano la Kale, kitatimizwa na kutimizwa katika Kristo kwa njia kubwa zaidi. Kuna theolojia katika Agano Jipya ya Yesu hatimaye kuwa mbadala wa hekalu. Neno alifanyika mwili akakaa kwetu, nasi tukauona utukufu wake.

Utukufu haukai katika Patakatifu pa Patakatifu. Utukufu upo katika nafsi ya Yesu. Livunjeni hekalu hili, na katika siku tatu, nitalisimamisha.

Yesu anajizungumzia mwenyewe. Yeye ndiye mbadala wa hekalu. Watu wa Mungu wamekuwa hekalu.

Kwa hivyo kwa namna fulani, Agano Jipya linazungumzia kuhusu uingizwaji wa hekalu na kitu ambacho ni kikubwa zaidi kuliko muundo tu. Lakini naamini kwamba tunaweza kuona hekalu halisi kama sehemu ya mustakabali wa siku zijazo pamoja na utambuzi huu kwamba ahadi za manabii na utukufu wa nyumba hii zitazidi zile za kwanza. Sio tu kuhusu muundo.

Hatimaye inahusu uzoefu wa kina wa uwepo wa Mungu ambao sasa unaonekana katika Kristo na ambao hatimaye utaonekana katika umilele wote watu wa Mungu

wanapoishi mbele zake. Katika Yerusalemu Mpya, katika Ufunuo sura ya 21, hakuna hekalu kwa sababu hakuna haja ya hekalu. Kwa hivyo kuna ahadi hii katika ujumbe wa tatu unaomrudia Hagai na kile anachowaambia watu.

Tunapaswa kutatua masuala haya ya kitheolojia kuhusu Agano Jipya na kila kitu lakini tuelewe kusudi kuu la hili ni kuwatia moyo watu wanapojenga hekalu hili. Wanaelekea kuliangalia hili na kusema, vema, hekalu hili si kubwa kama lile alilojenga Sulemani. Hatimaye hilo halina umuhimu.

Ni uwepo wa Mungu na baraka za Mungu juu ya watu wake ambazo zitakuwa jambo muhimu. Katika sura ya 2 mistari ya 10 hadi 19, tuna ujumbe wa nne unaotolewa ili kuwatia moyo watu. Ujumbe huu unatolewa miezi mitatu baada ya kuwa katika mchakato wa kujenga upya.

Ni mfano kutoka kwa sheria ya Agano la Kale. Ni mfano ambao, kwetu sisi, tunaposoma hili na tunapoangalia maelezo, unarudi kwenye sheria za sherehe za usafi katika Agano la Kale. Ni vigumu kidogo kwetu kuelewa na kuelewa baadhi ya haya.

Lakini Bwana anamwambia nabii amuulize kuhani swali. Hili ndilo swali. Ikiwa mtu hubeba nyama takatifu kwenye pindo la vazi lake na kugusa mkate wake au mchuzi au divai au mafuta au chakula chochote, je, inakuwa takatifu? Ndipo kuhani akajibu na kusema, hapana, haitakuwa takatifu.

Unaweza kuangalia sheria katika Mambo ya Walawi 6:27 ikiwa unataka kuona maelezo ya hili kwa undani zaidi. Nyama iliyowekwa wakfu iliyobebwa katika vazi ililifanya vazi hilo kuwa takatifu kwa Bwana. Liliwekwa wakfu kwa Mungu kwa sababu ya nyama iliyobebwa ndani yake.

Hata hivyo, utakatifu huo haungeweza kubadilishwa kutoka vazi hilo hadi kitu kingine. Kwa hivyo hiyo ndiyo sehemu ya kwanza ya somo la kitu. Na sehemu ya pili ya somo la kitu ni kuonyesha tofauti.

Na hivyo, katika mstari wa 13, Hagai alisema, ikiwa mtu aliye najisi kwa kugusa maiti atagusa yoyote kati ya haya, je, yatakuwa najisi? Na jibu la hili ni, ndiyo, yatakuwa najisi. Tena, unaweza kuangalia sheria na maagizo ya sheria ya Musa ambayo yanaelezea uelewa huu wa usafi katika vifungu kama vile Hesabu sura ya 19 na katika Mambo ya Walawi sura ya 22. Ikiwa kitu kilikuwa najisi na ikiwa mtu aligusa maiti au kitu najisi, uchafu huo ulihamishwa kutoka kwa kitu cha asili hadi kitu kilichogusa.

Na lengo la haya yote ni kwamba tunajikuta tumejikita katika maswali na mijadala hii ya kikuhani. Jambo la yote haya ni kwamba Israeli kama watu walikuwa wamechafuliwa kwa kushindwa kwao kujenga upya hekalu. Na hivyo, kwa njia ile ile, kwamba uchafu wa kiibada ungeweza kuhamishiwa kwenye vitu kwa njia ambayo

haikuwa kweli kuhusu vazi na jinsi ambavyo halikuweza kuhamisha usafi, kushindwa kwa Israeli kujenga upya hekalu na kushindwa kwa jumuiya ya baada ya uhamisho kumtii Mungu kulitia unajisi jumuiya nzima.

Na kutokana na hili, kwa sababu ya shughuli zao ambazo hazijakamilika na kwa sababu ya kazi yao ambayo haijakamilika hekaluni, ibada zao zote, dhabihu zao, ibada zao, matendo yao, mambo hayo yote yalikuwa yametiwa unajisi. Hakukuwa na kitu ambacho wangeweza kufanya ili kumpendeza Mungu kikamilifu hadi walipokamilisha hekalu. Hekalu ambalo halijakamilika lilikuwa kama maiti iliyoiharibu jamii yao na ambayo iliwafanya kuwa najisi.

Lakini jambo la kutia moyo katika haya yote ni kwamba, watu wamekuwa wakijenga upya kwa miezi mitatu. Mungu yuko pamoja nao. Na anasema, Nataka ufikirie kuanzia sasa, umetiwa unajisi hadi wakati huu ambapo hukujenga upya hekalu.

Na kutokana na hilo, umepitia umaskini na umaskini katika sura ya kwanza. Kulingana na agano la Musa, sasa Mungu atawafanikisha na kuwabariki. Na anasema, kuanzia sasa na kuendelea, tafakarini njia zenu, angalieni tofauti na mwone Mungu atafanya nini kwa ajili ya watu wake.

Neno la mwisho la kutia moyo na kuwafaraji watu wanapojenga upya hekalu linatolewa wakati huo huo. Na ujumbe huu wa tano na wa mwisho ni ahadi kwa Zerubabeli, ambaye ndiye gavana aliyeteuliwa na Uajemi wa Yuda wakati huu. Na hii hapa ahadi, Hagai sura ya pili, mstari wa 21.

Mwambie Zerubabeli, liwali wa Yuda, ukisema, Nitatikisa mbingu na dunia kama vile Mungu alivyotenda katika Kutoka na akashuka na kuonyesha nguvu zake katika ngurumo na umeme na mtetemeko wa ardhi. Mungu atafanya hivyo tena. Mungu atafanya Kutoka kwa pili na Mungu atapindua kiti cha enzi cha falme.

Nitaangamiza falme za mataifa na kuangusha magari na wapanda farasi wao, na farasi na wapanda farasi wataanguka. Kila mmoja kwa upanga wa ndugu yake siku hiyo asema Bwana wa majeshi. Nitakuchukua wewe, Ee Zerubabeli, mtumishi wangu, mwana wa Shealtieli, nami nitakufanya kama pete ya muhuri, kwa maana nimekuchagua wewe, asema Bwana wa majeshi.

Kwa hivyo, ni baraka gani ambazo Mungu amewawekea watu wa Yuda wanapojenga upya hekalu? Mungu atawabariki. Mungu atawaweka katika nchi. Mungu atawasaidia kumaliza kazi ya kujenga upya hekalu.

Na hatimaye katikati ya haya yote, Mungu hatimaye atatimiza ahadi yake na kuanzisha kiti cha enzi na familia na nasaba ya Daudi. Zerubabeli alikuwa wa familia ya Daudi. Alikuwa mshiriki wa familia ya Daudi.

Ingawa Zerubabeli hakuwahi kuwa mfalme au mtawala wa ukoo wa Daudi kwa maana hiyo, nafasi ya mamlaka ambayo Mungu alikuwa amemruhusu Zerubabeli kufurahia chini ya Waajemi, ukweli kwamba Waajemi walikuwa wamemteua kama gavana, ulizungumzia ukweli kwamba siku moja Mungu hatimaye angerejesha nasaba ya Daudi na hatimaye Mungu angetimiza ahadi za agano alizompa Daudi. Sasa, tunapouangalia unabii huu, tena, inaonekana kana kwamba tunautazama unabii. Je, unabii huu ulitimizwa kikamilifu katika njia zote ambazo Mungu anasema? Inaonekana kana kwamba Mungu yuko karibu kuyapindua mataifa, kuwashinda maadui wa Israeli, na kumsimamisha Zerubabeli kama mfalme.

Hilo halikutokea. Lakini tulichonacho hapa ni unabii unaoangalia walio karibu na walio mbali. Na katika siku za usoni, kile ambacho Mungu anakifanya kwa ajili ya Zerubabeli na mamlaka ambayo amemkabidhi, na baraka ambayo amemmimonia, ni ukumbusho kwa sasa kwamba Mungu hajaisahau nyumba ya Daudi.

Na kwamba hatimaye siku moja kungekuwa na mtawala wa baadaye na mfalme wa baadaye ambaye angetoka katika ukoo wa Daudi, Yesu kama Masihi na kama mwana wa Daudi, ambaye angekuwa mfalme na angekuwa na mamlaka na utawala ulioahidiwa nyumba ya Daudi hapa. Sasa, je, watu wa siku za Hagai walielewa hilo kikamilifu? Sina uhakika kama wangeelewa wakati wa haya yote. Sina uhakika kama Hagai angeelewa.

Labda anaonekana kuakisi hapa utimilifu wa haraka zaidi. Lakini hatimaye kinachoendelea, tunaona kujitolea kwa Mungu kwa nyumba ya Daudi na hatimaye Mungu atatimiza ahadi zake na hatimaye Mungu ataimarisha tena kiti cha enzi cha Daudi. Zerubabeli ni uthibitisho wa hilo.

Zerubabeli anatajwa katika unabii huu kama pete ya muhuri ya Mungu. Pete ya muhuri ilikuwa pete iliyokuwa na alama juu yake ambayo ilitumika kuashiria au kutambua mamlaka ya afisa au mfalme au mtawala. Muhuri huo ulichongwa kwenye udongo na ulitumika kuziba hati au barua.

Iliwakilisha mamlaka ya mtu huyo. Kwa hivyo, Bwana anaposema kwamba anamsimamisha Zerubabeli kama pete yake ya muhuri, inarejelea uhusiano maalum uliokuwepo kati ya Mungu na Daudi. Mungu alikuwa amemfanya Daudi kuwa makamu wake wa ufalme na mamlaka ya Daudi yalikuwa kielelezo cha mamlaka ya Mungu.

Inasema katika kitabu cha Mambo ya Nyakati kwamba Sulemani alitawala katika kiti cha enzi cha Bwana. Alikuwa mwakilishi wa kibinadamu wa Mungu. Lakini Mungu alipoleta hukumu juu ya nyumba ya Daudi, katika kitabu cha Yereimia, Yehoyakimu anapopeleka uhamishoni, na kisha kumbuka Sedekia anapeleka uhamishoni baada ya hapo.

Kuna kifungu katika Yeremia 22 kinachomwambia mfalme huyu wa miaka 18, hata kama ungekuwa pete ya muhuri ya Mungu, angekuondoa mkononi mwake na kukutupa. Na kwa hivyo, kwa muda, Mungu alikuwa akiwakataa wafalme wa ukoo wa Daudi. Alikuwa akiondoa utawala wao.

Alikuwa akiwanyang'anya mamlaka yao. Alikuwa akiwanyang'anya haki yao ya kumwakilisha. Hagai anachotuahidi ni kwamba Mungu sasa anabatilisha hukumu ya Yeremia 22.

Mungu bado ana mpango. Mungu bado ana mustakabali kwa watu wa Israeli, na huo utajumuisha mfalme aliyerejeshwa wa ukoo wa Daudi. Zerubabeli anawakilisha utimilifu wa awali wa ahadi hiyo.

Jukumu la Hagai katika Zekaria ni kuwaita watu kujenga upya hekalu, si kwa sababu tu ya umuhimu wa jengo hilo bali kwa sababu ya umuhimu wa uwepo wa Mungu na kipaumbele cha uhusiano na ibada ambayo watu wangemtolea Mungu. Na watu wanapotii, Mungu anawaahidi baraka za ajabu. Baraka ambazo Mungu huwamiminia watu wake katika hatua za mwanzo za kipindi cha baada ya uhamisho ni ukumbusho wa uaminifu wa agano la Mungu na ukweli kwamba atawarejesha kikamilifu na kikamilifu na kwamba Mungu atatimiza ahadi zake ili hatimaye kuanzisha ufalme ambao amewaahidi.

Huyu ni Dkt. Gary Yates katika mfululizo wake wa mihadhara kuhusu kitabu cha 12. Huu ni mhadhara nambari 26 kuhusu kitabu cha Hagai.